

РЕЛІГІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВИЩИЙ ДУХОВНИЙ  
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ТАВРІЙСЬКИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ  
ІНСТИТУТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

РО «ВДНЗ «ТХІ»

Борщевич В.Т.

«29» серпня 2025 року



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Духовне формування християнина»

(назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень: Бакалавр богослов'я

(назва рівня вищої освіти)

Галузь знань В 8 «Богослов'я»

(шифр та назва галузі знань)

Спеціальність В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

(шифр та назва спеціальності)

Освітня програма:

Освітньо-професійна програма першого рівня вищої освіти бакалавр за спеціальністю В «Богослов'я»

(назва освітньої програми)

Розглянуто та схвалено Методичною комісією РО «ВДНЗ «ТХІ»»  
від «29» серпня 2025 р., протокол № 1

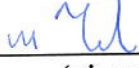
2025/2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Духовне формування християнина» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою ТХІ зі В8 «Богослов'я» галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Розробники: Доктор наук, Старший викладач Стрижачук Ф.В.

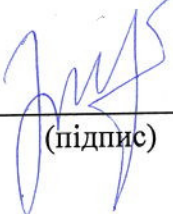
Рецензенти:

Робоча програма рекомендовано на засіданні кафедри Богослов'я  
Протокол від. «26» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри  д-р. богосл. наук Черенков М.М.  
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією РО «ВДНЗ «ТХІ»»

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Гарант програми  д-р. істор. наук Борщевич В.Т.  
(підпис) (прізвище та ініціали)

### 1. Дані про викладача дисципліни

<b>Прізвище, ім'я, по батькові розробника</b>	<b>Деркаченко Олег Анатолійович</b>
<b>Контактний телефон</b>	<b>066-92-82-109</b>
<b>E-mail</b>	<b><u>olegdk68@gmail.com</u></b>
	<b>Магістр богослов'я</b>

### 2. Анотація дисципліни

Вивчення дисципліни «Духовне формування» спрямоване на ознайомлення студентів із загальними біблійними принципами духовного формування християнина; надати студентам знання, які допоможуть їм зростати духовно і сприяти в цьому відношенні іншим; навчитися «жити у Христі»; допомогти зрозуміти принципи перемоги в духовній війні і навчити перемагати в спокусах; допомогти розвинути в собі якості характеру, дари, здібності, відповідно до волі Бога, а також підвищити якість життя і служіння за рахунок вдосконалення знань і навичок у сфері християнської духовності

Навчальна дисципліна «Духовне формування» належить до нормативних дисциплін.

### 3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - <b>3</b>	Галузь знань <b>04 Богослов'я</b>	Нормативна	
Загальна кількість годин <b>90 – д.в.</b> <b>75 – з.в.</b>	Спеціальність <b>041 Богослов'я</b>	Рік підготовки	
	Освітня програма <b>Бакалавр богослов'я.</b>	<b>1-й</b>	<b>1-й</b>
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – <b>3 год.</b>	Рівень вищої освіти: <b>бакалаврський</b>	Лекції	
		24 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		21 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		45 год.	63 год.
		Вид контролю: залік	

#### 4. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Метою** викладання навчальної дисципліни «ДУХОВНЕ ФОРМУВАННЯ» є наступне: - ознайомити студентів із загальними біблійними принципами духовного формування християнина; дати студентам знання, які допоможуть їм зростати духовно і сприяти в цьому відношенні іншим; навчитися «жити у Христі»; зрозуміти принципи перемоги в духовній війні і перемагати в спокусах; розвинути в собі якості характеру, дари, здібності, відповідно до волі Бога. Підвищити якість життя і служіння за рахунок вдосконалення знань і навичок у сфері християнської духовності.

##### **Основні завдання курсу:**

Ознайомити студентів з біблійним розумінням цілей і процесу духовного дозрівання.

- розвиток навичок самоаналізу.
- Показати важливість духовного зростання в житті християнина.
- Показати роль і дії Бога в духовному зростанні християнина.
- Показати роль і дії самого християнина в досягненні духовної зрілості.
- Скласти правильне уявлення про важливість богопізнання в процесі досягнення духовної зрілості.
- Допомогти студенту навчитися визначати свої духовні проблеми і долати їх.
- Навчити студентів наближатися до Бога за допомогою духовної дисципліни.
- Зрозуміти які біблійні методи і духовні дисципліни допоможуть духовно вирости іншим християнам.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетенції):

<b>Інтегральна компетентність</b>	Здатність використовувати отримані знання, уміння й навички для власного особистісного зростання та ефективного лідерського служіння.
<b>Загальні компетенції</b>	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Розвинути здібність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу</li><li>2. Навчитися критичному мисленню</li><li>3. Набути здатність до самоаналізу</li><li>4. Набути здатність до науково обґрунтованої інтерпретації людських відносин та поведінки</li><li>5. Здатність цінувати та поважати унікальність людської</li></ol>

	<p>особистості</p> <p>6. Здатність самостійно працювати з літературними джерелами</p> <p>7. Розуміти природу наукових знань та меж їх застосування в практиці християнського керівництва</p>
<b>Спеціальні (фахові, предметні) компетенції</b>	<p><b>Знати:</b></p> <p>1. Основні поняття, а також різні існуючі погляди на духовне формування християнина</p> <p>2. Методологічні принципи та основні методи вивчення духовного формування</p> <p>3. Різницю між світським та християнським поглядом на духовність</p> <p>4. Базові цінності та принципи на яких будується духовне формування християнина</p> <p>5. Як вирішувати питання та проблеми, пов'язані з духовним формуванням, котрі постають перед християнським лідером у процесі служіння у світі, який швидко змінюється</p> <p><b>Вміти:</b></p> <p>1. Пояснювати підопічним основну ціль духовного формування</p> <p>2. Застосовувати Святе Письмо для вирішення особистих духовних питань, а також для зрощування членів церкви</p> <p>3. Пояснювати та використовувати основні інструменти духовного формування в своєму служінні</p> <p>4. Розвивати свої духовні дари, та допомагати це робити членам церкви</p>

### **Міждисциплінарні зв'язки:**

Курс «Духовне формування» вивчається одразу на початку навчання і є фундаментом для предметів «Філософія» та «Психологія». Також він безпосередньо впливає на ефективність вивчення дисциплін з професійної підготовки та практичного богослов'я: «Педагогіки», «Лідерства і командоутворення», «Конфліктології», «Душеопікунства», «Принципи християнського керівництва», та інших.

## **5. Програма навчальної дисципліни «Духовне формування»**

### **Розділ 1. Вступ. Загальні питання**

#### **Тема 1. Введення в предмет: поняття духовність та духовне життя.**

Введення, основні поняття. Хибні уявлення про духовність; визначення духовності. Ознаки духовного життя

#### **Тема 2. Різний духовний вік християн**

Різні категорії людей і християн, що згадуються в Новому Завіті в контексті духовного віку. Душевні, немовлята, плотські, духовні люди, та їх характеристики.

#### **Тема 3. Важливість духовного зростання для християнина.**

Важливість духовного формування для керівника церкви. Кінцева мета духовного зростання; визначення.

## **Розділ 2. Фундаментальні основи та положення духовного формування**

### **Тема 4. Механізм духовного зростання**

Роль Бога. Роль людини. Спільна праця Бога і людини. Процес постійного непомітного зростання.

### **Тема 5. Пізнання Бога - основа духовного зростання**

Біблійний термін «пізнання» та його важливість. Біблійні тексти про «пізнання». Основні аспекти пізнання.

### **Тема 6. Процес пізнання, як основи духовного зростання, з послання до филип'ян**

Апостол Павло про процес пізнання у письмі до филип'ян. Мислення духовно дорослих християн.

## **Розділ 3. Інструменти, які використовує Бог для духовного формування людини**

### **Тема 7: Принципи переможного духовного життя**

Спокуса. Сутність спокуси, її ціль та дія. Способи боротьби зі спокусами.

### **Тема 8. Страждання**

Походження страждань. Що повинен знати християнин для того, щоб бути готовим до страждань. Правильна реакція на страждання.

### **Тема 9. Люди**

Церква. Сім'я. Суспільство.

### **Тема 10. Диявол - богоборчий духовний світ**

Для чого Бог дає жити сатані. Як існування сатани позначається на духовному формуванні християнина

### **Тема 11. Служіння**

Служи як Христос. Принципи служіння лідера-християнина. Роби людей учнями Христа.

### **Тема 12. Наставництво**

Мета наставництва. Характеристики наставника. Дії наставника.

## **Розділ 4. Практики та дисципліни духовного формування**

### **Тема 13. Духовні практики та дисципліни**

Поклоніння, молитва, піст, читання Святого Письма.

## Тема 14. Правильна побудова життя

Ставлення до часу, планування, стабільність.

### 6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	У тому числі					усього	У тому числі				
		го	л	с	пр	Сам роб		Інд завд (за наявн)	го	л	с	пр.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Розділ 1. Вступ. Загальні питання</b>												
Тема 1. Введення в предмет: поняття духовність та духовне життя	4	2	-	-	2	-	4	-	-	-	4	-
Тема 2. Різний духовний вік християн	7	3	1	-	3	-	5	1	-	-	3	-
Тема 3. Важливість духовного зростання для християнина	3	2	-	-	1	-	3	-	-	-	3	-
<b>Розділ 2. Фундаментальні основи та положення духовного формування</b>												
Тема 4. Механізм духовного зростання	9	3	2	-	4	-	6	1	1	-	4	-
Тема 5. Пізнання Бога - основа духовного зростання	8	3	1	-	4	-	6	1	1	-	4	-
Тема 6. Процес пізнання, як основи духовного зростання, з послання до филип'ян	8	3	1	-	4	-	6	-	-	-	6	-
<b>Розділ 3. Інструменти, які використовує Бог для духовного формування людини</b>												
Тема 7. Принципи переможної духовного життя	5	1	1	-	3	-	5	1	1	-	3	-
Тема 8. Страждання	6	2	1	-	3	-	6	1	-	-	6	-
Тема 9. Люди	7	2	2	-	3	-	6	-	-	-	6	-
Тема 10. Диявол. Богоборчий духовний світ	5	1	1	-	3	-	5	1	1	-	3	-
Тема 11. Служіння	6	2	1	-	3	-	6	-	-	-	6	-
Тема 12. Наставництво	6	2	1	-	3	-	6	-	-	-	6	-
<b>Розділ 4. Практики та дисципліни духовного формування</b>												
Тема 13. Духовні практики та дисципліни	8	2	2	-	4	-	6	1	-	-	6	-
Тема 14. Правильна побудова життя	8	2	2	-	4	-	5	1	-	-	3	-
<b>Усього годин</b>	<b>90</b>	<b>30</b>	<b>16</b>	<b>-</b>	<b>44</b>	<b>-</b>	<b>75</b>	<b>8</b>	<b>4</b>	<b>-</b>	<b>63</b>	<b>-</b>

### 7. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д. в.	Кількість годин з. в.
1.	Введення в предмет: поняття духовність та духовне життя.	2	-
1.1	Введення, основні поняття. Хибні уявлення про духовність	1	-
1.2	Визначення духовності. Ознаки духовного життя	1	-
2.	Різний духовний вік християн	3	1
2.1	Різні категорії людей і християн, що згадуються в Новому Завіті в контексті духовного віку	1	-
2.2	Душевні, немовлята, плотські, духовні люди, та їх характеристики	2	-
3.	Важливість духовного зростання для християнина	1	-
4.	Механізм духовного зростання	3	1
4.1	Роль Бога. Роль людини. Спільна праця Бога і людини	2	-
4.2	Процес постійного непомітного зростання.	1	-
5.	Пізнання Бога - основа духовного зростання	3	1
5.1	Біблійний термін «пізнання» та його важливість	1	-
5.2	Біблійні тексти про «пізнання». Основні аспекти пізнання.	2	-
6.	Процес пізнання, як основи духовного зростання, з послання до филип'ян	3	1
6.1	Апостол Павло про процес пізнання у письмі до филип'ян	2	-
6.2	Мислення духовно дорослих християн.	1	-
7.	Принципи переможної духовного життя	2	1
7.1	Спокуса. Сутність спокуси, її ціль та дія	1	-
7.2	Способи боротьби зі спокусами.	1	-
8.	Страждання	2	-
9.	Люди	2	-
10.	Диявол - богоборчий духовний світ	1	1
11.	Служіння	2	-
12.	Наставництво	2	-
12.1	Мета наставництва	1	-
12.2	Характеристики наставника. Дії наставника	1	-
13.	Духовні практики та дисципліни	2	1
13.1	Поклоніння, молитва, піст	1	-
13.2	Читання Святого Письма	1	-
14.	Правильна побудова життя	2	1
14.1	Ставлення до часу, планування	1	-
14.2	Відпочинок, стабільність	1	-
	Разом	30	8

## 8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д. в.	Кількість годин з. в.
1.	«Духовна ж людина судить про все»	1	-
2.	Дари Духа Святого	2	1
3.	Біблійні методи богопізнання	1	-
4.	Духовний і досконалий християнин	1	-
5.	Різниця між спокусою та випробовуванням	1	1
6.	Походження страждань	1	-
7.	Любов	2	-
8.	Чому Бог не знищує сатану	1	1
9.	Основна різниця між світським та християнським керівництвом	1	-
10.	Практичне втілення наставництва	1	1
11.	Яка молитва є ефективною	2	-
12.	Планування і Боже керівництво. Місце відпочинку у житті християнського керівника.	2	-
	<b>Разом</b>	<b>16</b>	<b>4</b>

## 9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість год. Д. в.	Кількість год. З. в.
1	Введення в предмет: поняття духовність та духовне життя	2	4
2	Різний духовний вік християн	3	4
3	Важливість духовного зростання для християнина	1	4
4	Механізм духовного зростання	4	4
5	Пізнання Бога - основа духовного зростання	4	4
6	Процес пізнання, як основи духовного зростання, з послання до филип'ян	4	4
7	Принципи переможної духовного життя	3	4
8	Страждання	3	4
9	Люди	3	4
10	Диявол. Богоборчий духовний світ	3	5
11	Служіння	3	5
12	Наставництво	3	5
13	Духовні практики та дисципліни	4	6
14	Правильна побудова життя	4	6
	<b>Разом</b>	<b>44</b>	<b>63</b>

## 10. Індивідуальне завдання

Індивідуальним завданням з курсу «Духовне формування християнина» є

самостійне опрацювання матеріалу на одну із запропонованих тем, та підготування відповідного матеріалу у вигляді реферату. Тема роботи обирається студентом зі списку запропонованих. За виконання роботи може бути нараховано до 12 балів.

Список тем та вимоги до індивідуального завдання та критерії оцінювання містяться в окремих методичних рекомендаціях.

### 11. Види контролю і система накопичення балів

	Види контрольного заходу	Кількість контрольн. заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1.	Підготовка до семінарського заняття (письмово)	14	0-2	0-28
2.	Участь у дискусії на семінарському занятті	14	0-1	0-15
3.	Контрольне тестування за вивченим матеріалом першого розділу (письмово)	1	0-15	0-15
4.	Контрольне тестування за вивченим матеріалом другого розділу (письмово)	1	0-15	0-15
5.	Контрольне тестування за вивченим матеріалом третього розділу (письмово)	1	0-15	0-15
6.	Індивідуальне письмове завдання	1	1-12	0-12
7.	Екзамен	-	-	-
	<b>Разом</b>			100

### 12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою / National grade		Мін. бал / Min. marks	Макс. бал/ Max. marks	Шкала ЄКТС / ECTS grade
недиференційована шкала / undifferentiated grade	диференційована шкала / differentiated grade			
Зараховано / Passed	Відмінно /Excellent	90	100	A
	Добре / Good	82	89	B
		74	81	C
	Задовільно / Satisfactory	64	73	D
		60	63	E
Не зараховано / Fail	Незадовільно / Fail	35	59	Fx
		0	34	F

### 13. Плани семінарських занять

#### Семінар 1

Тема: «Духовна ж людина судить про все»

План

1. Народжені від Духа
2. Ті, хто мають розум Христа

### **Рекомендована література:**

1. Головин, С. В поисках воли Божьей. Очерк практической христианской этики. – Киев: ООО Книгоноша, 2014. – 120 с.
2. Лукадо, М. Красота момента. - Санкт-Петербург: Шандал, 2004. – 400 с.
3. Лукадо, М. На наковальне. – ТОВ «Брайт Стар Паблішинг», 2011. – 120 с.
4. Новицкий, Е. Упорство в пути. – Ирпень: Ассоциация «Духовное возрождение», 2010. – 309 с.
5. Нефедов, Г. Основы христианской нравственности. – Москва: Паломник, 2006. 288 с.
6. Пирс, Б. Этика служителя. – Спрингфилд, Миссури, США: Life, 2000. – 290 с.
7. Плантига-младший, К. Не так было задумано. – Санкт-Петербург: Мирт, 2006. – 306 с.
8. Райт, К. Око за око – Этика Ветхого Завета. - Черкассы: Коллоквиум, 2010. - 536 с.
9. Шефлер, Р. Краткая грамматика молитвы. – Москва: ББИ, 2013. – 152 с.
10. Шнакенург, Р. Етичне послання нового Завіту. – Київ: Дух і літера, 2005. – 340 с.

## **Семінар 2**

### **Тема: Дари Духа Святого**

#### **План**

1. Як Дух Святий формує християнина
2. Дари і плоди Духа

### **Рекомендована література:**

1. Балаклицкий, М. После эйфории. – Киев: Книгоноша, 2014. – 405 с.
2. Бриджес, Дж. Терпимые грехи. – Киев: Нард, 2014. – 252 с.
3. Головин, С. В поисках воли Божьей. Очерк практической христианской этики. – Киев: ООО Книгоноша, 2014. – 120 с.
4. Нефедов, Г. Основы христианской нравственности. – Москва: Паломник,

2006. 288 с.

5. Пирс, Б. Этика служителя. – Спрингфилд, Миссури, США: Life, 2000. – 290 с.
6. Чекалов, И. Нравственное богословие. – Москва: ФСХБ, 1993. – 220 с.

### Семинар 3

#### Тема: Біблійні методи богопізнання

#### План

1. Загальні методи богопізнання
2. Особливі методи богопізнання

#### Рекомендована література:

1. Балаклицкий, М. После эйфории. – Киев: Книгоноша, 2014. – 405 с.
2. Головин, С. В поисках воли Божьей. Очерк практической христианской этики. – Киев: ООО Книгоноша, 2014. – 120 с.
3. Кнотц, К. Секс: неизвестное об известном. – Москва: Издательство Францисканцев, 2010. – 230 с.
4. Кротов, В. Человек среди учений. - Санкт-Петербург: Шандал, 2003. – 480 с.
5. Лукадо, М. Красота момента. - Санкт-Петербург: Шандал, 2004. – 400 с.
6. Лукадо, М. На наковальне. – ТОВ «Брайт Стар Паблішинг», 2011. – 120 с.
7. Линк, Д. Люби Господа Бога твоего. – Ирпень: Ассоциация «Духовное возрождение», 2012. – 215 с.
8. Нефедов, Г. Основы христианской нравственности. – Москва: Паломник, 2006. 288 с.
9. Новицкий, Е. Упорство в пути. – Ирпень: Ассоциация «Духовное возрождение», 2010. – 309 с.
10. Пирс, Б. Этика служителя. – Спрингфилд, Миссури, США: Life, 2000. – 290 с.
11. Плантинга-младший, К. Не так было задумано. – Санкт-Петербург: Мирт, 2006. – 306 с.
12. Ремезов, А. Христианство и армия. – Ирпень: Ассоциация «Духовное возрождение», 2012. – 199 с.
13. Сиббс, Р. Обновление Иосии. – Пенза: Миссия «Приди и помоги», 2014. –

136 с.

14. Чекалов, И. Нравственное богословие. – Москва: ФСХБ, 1993. – 220 с.
15. Шефлер, Р. Краткая грамматика молитвы. – Москва: ББИ, 2013. – 152 с.

#### Семинар 4

##### Тема: Духовный и doskonaлый христианин

##### План

1. Духовна людина
2. Досконала людина

##### Рекомендована література:

1. Атерберн, С., Стокер, Ф., Йоркі, М. Боротьба кожного чоловіка. – Черкаси: Смірна, 2014. – 224 с.
2. Головин, С. В поюках воли Божьей. Очерк практической христианской этики. – Киев: ООО Книгоноша, 2014. – 120 с.
3. Даума, Й. Введение в христианскую этику. – Санкт-Петербург: Мирт, 2001. — 202 с.
4. Джосани, Л. Сущность христианской нравственности. - Милан: Христианская Россия, 1991. - 139 с
5. Кнотц, К. Секс: неизвестное об известном. – Москва: Издательство Францисканцев, 2010. – 230 с.
6. Лукадо, М. Путешествие налегке. - Санкт-Петербург: Шандал, 2005. – 192 с.
7. Лукадо, М. На наковальне. – ТОВ «Брайт Стар Паблшинг», 2011. – 120 с.
8. Льюис, К. Просто христианство. Бог под судом. – Москва: Гендальф, 1994. – 272 с.
9. Пирс, Б. Этика служителя. – Спрингфилд, Миссури, США: Life, 2000. – 290 с.
10. Райт, К. Око за око – Этика Ветхого Завета. - Черкасы: Коллоквиум, 2010. - 536 с.
11. Райт, Т. Бог есть, что дальше? – Москва: ЭКСМО, 2011. – 416 с.
12. Ремезов, А. Христианство и армия. – Ирпень: Ассоциация «Духовное возрождение», 2012. – 199 с.
13. Чекалов, И. Нравственное богословие. – Москва: ФСХБ, 1993. – 220 с.

14. Чепмен, Г. Обратная сторона любви. – Санкт-Петербург: Библия для всех, 2004. – 288 с.
15. Шефлер, Р. Краткая грамматика молитвы. – Москва: ББИ, 2013. – 152 с.
16. Шнакенург, Р. Этичне послання нового Завіту. – Київ: Дух і літера, 2005. – 340 с.
17. Янси, Ф. Дневник благодати. - Киев: Нард, 2011. – 424 с.

## **Семінар 5**

### **Тема: Різниця між спокусою та випробовуванням**

#### **План**

1. Спокуса і випробовування
2. Основна ціль спокуси

#### **Рекомендована література:**

1. Гудинг, Д., Леннокс, Дж. Библия и нравственное воспитание. – Duncanville, USA: World Wide Printing, 1999. - 350 с.
2. Кнотц, К. Секс: неизвестное об известном. – Москва: Издательство Францисканцев, 2010. – 230 с.
3. Кротов, В. Человек среди ученых. - Санкт-Петербург: Шандал, 2003. – 480 с.
4. Лукадо, М. Путешествие налегке. - Санкт-Петербург: Шандал, 2005. – 192 с.
1. Новицкий, Е. Упорство в пути. – Ирпень: Ассоциация «Духовное возрождение», 2010. – 309 с. Нефедов, Г. Основы христианской нравственности. – Москва: Паломник, 2006. 288 с.
5. Пирс, Б. Этика служителя. – Спрингфилд, Миссури, США: Life, 2000. – 290 с.
6. Силуянова, И. Испытание клонированием или человек как подобие человека. – Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры, 1998. – 76 с.
7. Сорж, Б. Заклучу завет с глазами моими. - Санкт-Петербург: Библейский взгляд, 2013. – 192 с.
8. Трипп, П. Секс и деньги. – Одесса: Тюльпан, 2014. – 216 с.
9. Уайт, Д. Эрос оскверненный. – Москва: Центр общечеловеческих ценностей, 1993. – 207 с.

10. Хилл, А. Христианская этика деловых отношений. – Новосибирск: Посох, 2006. – 304 с.
11. Чепмен, Г. Обратная сторона любви. – Санкт-Петербург: Библия для всех, 2004. – 288 с.
12. Шомбург, Г. Ложная близость. - Санкт-Петербург: Шандал, 2006. – 256 с
13. Элкорн, Р. Принцип чистоты: Божья защита на опасных жизненных путях. – Чернигов: In lumine Media, 2014. – 104 с.

### **Семінар 6**

#### **Тема: Походження страждань**

##### **План**

1. Бог – винуватець страждань?
2. Для чого потрібні страждання

##### **Рекомендована література:**

1. Балаклицкий, М. После эйфории. – Киев: Книгоноша, 2014. – 405 с.
2. Лукадо, М. Красота момента. - Санкт-Петербург: Шандал, 2004. – 400 с.
3. Лукадо, М. Путешествие налегке. - Санкт-Петербург: Шандал, 2005. – 192 с.
4. Лукадо, М. На наковальне. – ТОВ «Брайт Стар Паблішинг», 2011. – 120 с.
5. Линк, Д. Люби Господа Бога твоего. – Ирпень: Ассоциация «Духовное возрождение», 2012. – 215 с.
6. Новицкий, Е. Упорство в пути. – Ирпень: Ассоциация «Духовное возрождение», 2010. – 309 с.
7. Пирс, Б. Этика служителя. – Спрингфилд, Миссури, США: Life, 2000. – 290 с.
8. Ольховский, В. О проблеме зла. – Симферополь: Христианский научно-апологитический центр, 1999. – 40 с.

### **Семінар 7**

#### **Тема: Любов**

##### **План**

1. Прояви любові.
2. Любов до людини, як основний критерій духовності.

##### **Рекомендована література:**

1. Биннинг, Х. Трактат о христианской любви. – Пенза: Откровение, 2011. – 88 с.
2. Гусейнов, А., Апресян, Р. Этика. – Москва: Гардарики, 2002. – 472 с.
3. Даума, Й. Введение в христианскую этику. – Санкт-Петербург: Мирт, 2001. – 202 с.
4. Джохадзе, И. По ту сторону этики. - Санкт-Петербург: Алетейя, 2011. - 148 с.
5. Диллоу, Л., Диллоу, Д., Пинтус, Л., Пинтус, П. Песнь Песней: страсть и любовь в браке. – Киев: Христианское библейское братство св. апостола Павла, 2008. – 400 с.
6. Кротов, В. Человек среди учений. - Санкт-Петербург: Шандал, 2003. – 480 с.
7. Линк, Д. Люби Господа Бога твоего. – Ирпень: Ассоциация «Духовное возрождение», 2012. – 215 с.
8. Мелина, Л. Нравственное действие христианина. – Москва: «Христианская Россия», 2007. – 333 с.
9. Строк, А. Люби или умри. - Санкт-Петербург: Виссон, 2014. – 128 с.
10. Тиллих, П. Любовь, сила и справедливость. – Санкт-Петербург: Центр гуманитарных инициатив, 2015. – 128 с.
11. Чепмен, Г. Обратная сторона любви. – Санкт-Петербург: Библия для всех, 2004. – 288 с.
12. Чепмен, Г. Языки Божьей любви. – Санкт-Петербург: Библия для всех, 2004. – 240 с.
13. Шнакенург, Р. Етичне послання нового Завіту. – Київ: Дух і літера, 2005. – 340 с.
14. Эллиот, Э. В поисках любви. – Одесса: Тюльпан, 2008. – 357 с.

## **Семінар 8**

### **Тема: Чому Бог не знищує сатану**

#### **План**

1. Сатана – Боже створіння
2. Для чого сатані збережено життя

#### **Рекомендована література:**

1. Балаклицкий, М. После эйфории. – Киев: Книгоноша, 2014. – 405 с.
2. Кротов, В. Человек среди учений. - Санкт-Петербург: Шандал, 2003. – 480 с.
3. Лукадо, М. На наковальне. – ТОВ «Брайт Стар Паблішинг», 2011. – 120 с.
4. Пайпер, Д. Зло торжествует и проигрывает. – Киев: Нард, 2014. – 168 с.
5. Ольховский, В. О проблеме зла. – Симферополь: Христианский научно-апологитический центр, 1999. – 40 с.

### **Семінар 9**

**Тема: Основна різниця між світським та християнським керівництвом**

#### **План**

1. Методи світського керівництва
2. Керівник-слуга у християнстві

#### **Рекомендована література:**

1. Балаклицкий, М. После эйфории. – Киев: Книгоноша, 2014. – 405 с.
2. Бриджес, Дж. Терпимые грехи. – Киев: Нард, 2014. – 252 с.
3. Грант, Д. Размышления о нашей трудовой деятельности. - Samenkorn, 2016. – 64 с.
4. Пирс, Б. Этика служителя. – Спрингфилд, Миссури, США: Life, 2000. – 290 с.
5. Райт, К. Око за око – Этика Ветхого Завета. - Черкассы: Коллоквиум, 2010. - 536 с.
6. Сиббс, Р. Обновление Иосии. – Пенза: Миссия «Приди и помоги», 2014. – 136 с.
7. Сандерс, М. Сила наставничества. - СПб, 2013. - 202 с.
8. Строк, А. Заповеди гостеприимства. - Санкт-Петербург: Шандал, 2008. – 96 с.
9. Франц, Р. Кризис совести. – Москва: Триада, 2000. – 480 с.
10. Чекалов, И. Нравственное богословие. – Москва: ФСХБ, 1993. – 220 с.
11. Шнакенург, Р. Етичне послання нового Завіту. – Київ: Дух і літера, 2005. – 340 с.

### **Семінар 10**

**Тема: Практичне втілення наставництва**

## План

1. Хто може бути наставником
2. Ціль наставництва

### Рекомендована література:

1. Бриджес, Дж. Терпимые грехи. – Киев: Нард, 2014. – 252 с.
2. Пирс, Б. Этика служителя. – Спрингфилд, Миссури, США: Life, 2000. – 290 с.
3. Райт, Т. Бог есть, что дальше? – Москва: ЭКСМО, 2011. – 416 с.
4. Сорж, Б. Заключу завет с глазами моими. - Санкт-Петербург: Библейский взгляд, 2013. – 192 с.
5. Сандерс, М. Сила наставничества. - СПб, 2013. - 202 с.
6. Строк, А. Заповеди гостеприимства. - Санкт-Петербург: Шандал, 2008. – 96 с.
7. Чекалов, И. Нравственное богословие. – Москва: ФСХБ, 1993. – 220 с.

## Семінар 11

### Тема: Яка молитва є ефективною

## План

1. Молитва віри
2. «Просіть і отримаєте»

### Рекомендована література:

1. Балаклицкий, М. После эйфории. – Киев: Книгоноша, 2014. – 405 с.
2. Джосани, Л. Сущность христианской нравственности. - Милан: Христианская Россия, 1991. - 139 с
3. Льюис, К. Просто христианство. Бог под судом. – Москва: Гендальф, 1994. – 272 с.
4. Пруэтт, Гр. Радикальная молитва. - Херсон: Таврийский Христианский Институт, 2015. - 92 с.
5. Шефлер, Р. Краткая грамматика молитвы. – Москва: ББИ, 2013. – 152 с.
6. Янси, Ф. Дневник благодати. - Киев: Нард, 2011. – 424 с.

## Семінар 12

### Тема: Планування і Боже керівництво. Місце відпочинку у житті християнського керівника

## План

1. Екологія – чи говорить Біблія про неї
2. Місце церкви у вирішенні екологічних проблем

### Рекомендована література:

1. Грант, Д. Размышления о нашей трудовой деятельности. - Samenkorn, 2016. – 64 с.
2. Пирс, Б. Этика служителя. – Спрингфилд, Миссури, США: Life, 2000. – 290 с.
3. Райт, Т. Бог есть, что дальше? – Москва: ЭКСМО, 2011. – 416 с.
4. Сандерс, М. Сила наставничества. - СПб, 2013. - 202 с.
5. Строк, А. Заповеди гостеприимства. - Санкт-Петербург: Шандал, 2008. – 96 с.
6. Чекалов, И. Нравственное богословие. – Москва: ФСХБ, 1993. – 220 с.

## 14. Тестові питання

### Тест №1

1. Хибні уявлення про духовність
2. Визначення духовності
3. Ознаки духовного життя (її видимі прояви) – виберіть вірні тези
  - людина читає Біблію кілька разів на рік
  - людина сприймає Бога як свого союзника
  - людина красиво молиться вголос на богослужінні
  - людина свідомо ставить себе в стан залежності від Бога
  - Бог є для людини живою, реально існуючою особистістю
  - Людина співає в церковному хорі
4. Перерахуйте типи людей, які ми розглядали, коли говорили про різне духовному віці християн і дайте характеристику одному з них
5. Кінцева мета духовного зростання – повне уподібнення Христу
6. Обрання служителів: головний критерій ..... (характер)
7. Перерахуйте категорії людей, які можуть допомогти нам в процесі духовного зростання

## Тест №2

(поставте потрібні терміни)

1. Духовне формування - це
2. Духовне формування - це
3. Зростання відбувається за законами, які визначені Богом (перерахувати)
4. Завдання людини: не заважати Богу .....
5. Задача людини навчитися СЧСБ (розшифрувати)
6. Корінне поняття віри -

## Тест №3

1. Опишіть, як ви розумієте вираз «існує два види наповнення Духом Святим»
2. Що є основою духовного формування християнина (богопізнання)
3. Життя Павла будується за наступним алгоритмом
4. За спокусою стоїть -
5. Спокуса приваблює нас -
6. Мета спокуси –
7. Перерахуйте категорії людей, які допомагають християнину в процесі духовного зростання (згідно вивченого в цьому курсі)
8. Наявність сатани підтверджує, що у людей є
9. Державний устрій суспільства - це
10. Як сім`я допомагає християнину зростати
11. Марнота – це

## 15. Література до курсу

### Основна

1. Лэйн, Т.С. Как изменяются люди / Лэйн, Т.С., Трипп, П.Д. – Одесса: Тюльпан, 2013. - 286 с.
2. Лэйн, Т.С. Как люди растут / Лэйн, Т.С., Трипп, П.Д. - Триада, 2013 г., 456 с.
3. Мак Артур, Дж. Возвращение к пасторскому служению / Мак Артур, Дж. – СПб: Библия для всех, 2003. - 378 с.
4. Стотт, Дж. Новые проблемы современных христиан. – Черкассы: Смирна, 2004. - 606 с.

5. Стоун, Г.У. Богословское мышление. /Стоун, Г.У, Дьюк, Д.О. /Пер. с англ. – СПб: Свежинцев Е.Е., 2008 г., 168 стр.
6. Уитни, Д. Духовное возрастание в христианской жизни. – СПб: Библия для всех, 1997. - 256 с.
7. Фостер, Р. Прославление дисциплины. - Обетование миру, 2006. - 236 с.
8. Халл, Б. Пастор, воспитывающий учеников. - Шандал, 2006. - 254 с.
9. Тидбол, Д. Мудрые пастыри. – Одесса: Богомыслие, 2013. - 371 с.

#### **Додаткова**

10. Адамс, Дж. Учебник по христианскому душепопечению. – Gospel literatur servicts, 2002. – 496 с.
11. Атерберн, С., Стокер, Ф., Йоркі, М. Боротьба кожного чоловіка. – Черкаси: Смірна, 2014. – 224 с.
12. Балаклицкий, М. После эйфории. – Киев: Книгоноша, 2014. – 405 с.
13. Беннетт, Р. Исторический фон Нового Завета. – Одесса: Христианский гуманитарно-экономический университет, 2015. – 216 с.
14. Белкли, Э. Почему христиане не могут доверять психологии. – «Тинейджер», 2005. – 376 с.
15. Биннинг, Х. Трактат о христианской любви. – Пенза: Откровение, 2011. – 88 с.
16. Бриджес, Дж. Терпимые грехи. – Киев: Нард, 2014. – 252 с.
17. Брубейкер, Дж.О. Научитесь понимать людей / Брубейкер, Дж.О., Клерк Р.Е. – Missionswerk Friedens Vote, 2000. – 151 с.
18. Василенко, Л.И. Краткий религиозно-философский словарь. - Москва, 1996. - 256 с.
19. Винс, Г.П. Тропойю Верности. - СПб: Библия для всех, 1997. - 306 с.
20. Генгель, К.О. Христианская педагогика / Генгель, К.О., Хендрикс, Х.Г. – СПб: Библия для всех, 1997. – 239 с.
21. Головин, С. В поисках воли Божьей. Очерк практической христианской этики. – Киев: ООО Книгоноша, 2014. – 120 с.
22. Грант, Д. Размышления о нашей трудовой деятельности. - Samenkorn, 2016. – 64 с.
23. Грегори, Д.М. Семь законов обучения. – СПб: Библия для всех, 1995. – 79 с.

24. Грушевицкая, Т.Г. Культурология. Учебник / Грушевицкая, Т.Г., Садохин, А.П. - Юнити-Дана, 2010. - 688 с.
25. Гудинг, Д., Леннокс, Дж. Библия и нравственное воспитание. – Duncanville, USA: World Wide Printing, 1999. - 350 с.
26. Гусейнов, А., Апресян, Р. Этика. – Москва: Гардарики, 2002. – 472 с.
27. Даума, Й. Введение в христианскую этику. – Санкт-Петербург: Мирт, 2001. — 202 с.
28. Джосани, Л. Сущность христианской нравственности. - Милан: Христианская Россия, 1991. - 139 с.
29. Джохадзе, И. По ту сторону этики. - Санкт-Петербург: Алетейя, 2011. - 148 с.
30. Диллоу, Л., Диллоу, Д., Пинтус, Л., Пинтус, П. Песнь Песней: страсть и любовь в браке. – Киев: Христианское библейское братство св. апостола Павла, 2008. – 400 с.
31. Дэниел, Э. Основы христианского образования / Дэниел, Э., Уэйд, Д. - Симферополь, 2005. - 350 с.
32. Дэниил, Э. Учитель Библии. - Москва 2001. - 218 с.
33. Еврейское образование в древности, <http://havura.info/number/10>
34. Йонт, У.Р. Созданы, чтобы учиться. – СПб: Библия для всех, 2001. - 374 с.
35. Карсон, Д. Основы для верующих - Уроки из послания к Филиппийцам. - СЕО, 2016. – 124 с.
36. Кильпелайнен, И. Умеем ли мы слушать и помогать. – СПб: Библия для всех, 1998. - 239 с.
37. Кнотц, К. Секс: неизвестное об известном. – Москва: Издательство Францисканцев, 2010. – 230 с.
38. Коваленко, Л. Облако Свидетелей Христовых. - Киев: Центр Христианского Сотрудничества, 2006. - 381 с.
39. Крабб, Л. Как понимать людей. - СПб: Библия для всех, 1998. - 258 с.
40. Крабб, Л. Внутренний мир. – Новосибирск: Посох, 2005. - 254 с.
41. Кравченко А. И. Культурология. Учебное пособие для вузов, 4-е изд. – М: Академический Проект, Трикста, 2003. - 496 с.

42. Кротов, В. Человек среди учений. - Санкт-Петербург: Шандал, 2003. – 480 с.
43. Линк, Д. Люби Господа Бога твоего. – Ирпень: Ассоциация «Духовное возрождение», 2012. – 215 с.
44. Лукадо, М. Красота момента. - Санкт-Петербург: Шандал, 2004. – 400 с.
45. Лукадо, М. На наковальне. – ТОВ «Брайт Стар Пабблишинг», 2011. – 120 с.
46. Лукадо, М. Путешествие налегке. - Санкт-Петербург: Шандал, 2005. – 192 с.
47. Льюис, К. Просто христианство. Бог под судом. – Москва: Гендальф, 1994. – 272 с.
48. Мак Артур, Дж. Пастырелогия. – СПб: Библия для всех, 2003. - 303 с.
49. Мак-Грат, А. Введение в христианское богословие. – Киев: Библия для всех, 1998. - 495 с.
50. Мак-Грат, А. Опасная идея христианства. - СПб: Библия для всех, 2017. - 528 с.
51. Макдональд, У. Истинное ученичество. - CLV, 1995. - 128 с.
52. Малхолланд, Р. Приглашение к путешествию. – СПб: Библия для всех, 2009. – 190 с.
53. Максвелл, Дж. Команда 101. – Минск: Поппури, 2007. – 136 с.
54. Максвелл, Дж. Работа в команде. – Минск: Поппури, 2010. - 142 с.
55. Максвелл Дж., Создай команду лидеров. – Минск: Попурри, 2007. – 368 с.
56. Мелина, Л. Нравственное действие христианина. – Москва: «Христианская Россия», 2007. – 333 с.
57. Негров, А. Лидерство в служении. – Коростень: МЧП «Триада С», 2016. - 87 с.
58. Нефедов, Г. Основы христианской нравственности. – Москва: Паломник, 2006. 288 с.
59. Новицкий, Е. Упорство в пути. – Ирпень: Ассоциация «Духовное возрождение», 2010. – 309 с.
60. Ольховский, В. О проблеме зла. – Симферополь: Христианский научно-апологитический центр, 1999. – 40 с.

61. Оуэн, Дж. Христианская психология в борьбе со Словом Божиим. - Missionswerk Friedens Bote, 2005. - 201 с.
62. Пайпер, Д. Зло торжествует и проигрывает. – Киев: Нард, 2014. – 168 с.
63. Пакер, Дж. Познание Бога. – СПб: Мирт, 1997. - 377 с.
64. Пирс, Б. Этика служителя. – Спрингфилд, Миссури, США: Life, 2000. – 290 с.
65. Плантинга-младший, К. Не так было задумано. – Санкт-Петербург: Мирт, 2006. – 306 с.
66. Пузынин, А. Учитель Иисус. – Черкассы: Коллоквиум, 2008. - 174 с.
67. Пруэтт, Гр. Радикальная молитва. - Херсон: Таврийский Христианский Институт, 2015. - 92 с.
68. Райт, К. Око за око – Этика Ветхого Завета. - Черкассы: Коллоквиум, 2010. - 536 с.
69. Райт, Т. Бог есть, что дальше? – Москва: ЭКСМО, 2011. – 416 с.
70. Раш, М. Лидер нового типа. - Логос, 1993. - 222 с.
71. Ремезов, А. Христианство и армия. – Ирпень: Ассоциация «Духовное возрождение», 2012. – 199 с.
72. Сандерс, М. Сила наставничества. - СПб, 2013. - 202 с.
73. Санников, С.В. Двадцать веков христианства. – Одесса: Богомыслие, т. 2, 2001. - 704 стр.
74. Сиббс, Р. Обновление Иосии. – Пенза: Миссия «Приди и помоги», 2014. – 136 с.
75. Силуянова, И. Испытание клонированием или человек как подобие человека. – Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры, 1998. – 76 с.
76. Сорж, Б. Заключу завет с глазами моими. - Санкт-Петербург: Библейский взгляд, 2013. – 192 с.
77. Строк, А. Заповеди гостеприимства. - Санкт-Петербург: Шандал, 2008. – 96 с.
78. Строк, А. Люби или умри. - Санкт-Петербург: Виссон, 2014. – 128 с.
79. Тенни, М.С. Мир Нового Завета. - Принт Хаус, 1998. - 434 с.
80. Тидбол, Д. Мудрые пастыри. – Одесса: Богомыслие, 2013. - 371 с.

81. Тиллих, П. Любовь, сила и справедливость. – Санкт-Петербург: Центр гуманитарных инициатив, 2015. – 128 с.
82. Тиссен, Г.К. Лекции по систематическому богословию. – СПб: Библия для всех, 1994. - 437 с.
83. Трипп, П.Д. Возраст возможностей. – Одесса: Тюльпан, 2007. - 304 с.
84. Трипп, П. Секс и деньги. – Одесса: Тюльпан, 2014. – 216 с.
85. Уайт, Д. Эрос оскверненный. – Москва: Центр общечеловеческих ценностей, 1993. – 207 с.
86. Уилкинсон, Б. Семь законов учащегося. - Путешествие по Библии, 2005 г., 392 с.
87. Уоррен, Р. Целеустремленная Церковь. - УЦХС, 1997. - 350 с.
88. Фостер, Р. Прославление дисциплины. - Обетование миру, 2006. - 236 с.
89. Франц, Р. Кризис совести. – Москва: Триада, 2000. – 480 с.
64. Хенриксон, В. Учениками не рождаются, а становятся. – Скриптюр Пресс, 2007. – 186 с.
65. Хилл, А. Христианская этика деловых отношений. – Новосибирск: Посох, 2006. – 304 с.
90. Цимбал, Т.В. Конспект лекцій з культурології / Цимбал, Т.В., Волинець С.В. - Кривий Ріг, 2007. - 428 с.
91. Чекалов, И. Нравственное богословие. – Москва: ФСХБ, 1993. – 220 с.
92. Чепмен, Г. Обратная сторона любви. – Санкт-Петербург: Библия для всех, 2004. – 288 с.
93. Чепмен, Г. Языки Божьей любви. – Санкт-Петербург: Библия для всех, 2004. – 240 с.
94. Шефлер, Р. Краткая грамматика молитвы. – Москва: ББИ, 2013. – 152 с.
95. Шнакенург, Р. Етичне послання нового Завіту. – Київ: Дух і літера, 2005. – 340 с.
96. Шомбург, Г. Ложная близость. - Санкт-Петербург: Шандал, 2006. – 256 с
97. Шортт, Дж. Библейские контуры преподавания. – Киев: ЦПП МАХШ, 2012. - 130 с.
98. Элкорн, Р. Принцип чистоты: Божья защита на опасных жизненных путях. – Чернигов: In lumine Media, 2014. – 104 с.

99. Эллиот, Э. В поисках любви. – Одесса: Тюльпан, 2008. – 357 с.
100. Эстеп, У.Р. История анабаптизма. Радикальная реформация XVI столетия. – Киев: «Книгоноша», 2017. - 320 с.
101. Янси, Ф. Дневник благодати. - Киев: Нард, 2011. – 424 с.